

Materiał roboczy do pracy nad nową ustawą o zawodzie nauczyciela przekazany do OSKKO

Przygotował Sławomir Osiński (Słoś)

Przedstawiam tutaj autorską wersję nowej Ustawy o zawodzie nauczyciela, opartej w znacznej mierze o uchwalone wcześniej postulaty OSKKO. Nie traktuję tego projektu jako „świętości”, do której się przyzwyczaiłem i uważam za super dobry. Chciałbym, żeby to był materiał do pracy i dyskusji – łatwiej bowiem posługiwać się jakąś „bazą”. Rok 2013 to ostatni moment, żeby wprowadzić pod obrady Sejmu tę ważną ustawę, gdyż nie jest on „obciążony wyborczo”.

Zdaję sobie sprawę, że można byłoby stworzyć przepis daleko bardziej idący w nowatorstwie, ale – tak sędzę – jest on możliwy do wprowadzenia po dyskusjach z innymi partnerami teraz, w obecnej rzeczywistości społecznej i politycznej. W jej ideowych i pięknych założeniach widać, że szkoła ma się usamodzielniać, być bliżej ale i bardziej zależec od samorządu lokalnego, większy wpływ mają na jej kształt mieć rodzice i mądrze sprawujący nadzór dyrektor. Założenia programowe państwo zostawia dla siebie, chce wspólnie z gminami wymagać efektów, a potem z nich rozliczać, oczywiście, przy wciąż zwiększanej autonomii szkoły. Zatem edukacja, a co za tym idzie status i wynagrodzenie nauczyciela, zależą od struktur państwowych, reszta zaś w mniejszym lub większym stopniu została scedowana na samorządy i obywateli.

To pierwsza i podstawowa przesłanka, że w miejsce archaicznej Karty Nauczyciela musi pojawić się nowoczesna ustawa regulująca wzajemne obowiązki nauczycieli i państwa oraz – głównie poprzez wymiar finansowy – odzwierciedlająca rolę i prestiż tego zawodu. Przyjęcie tego założenia, powszechnego w świecie, zamyka jałową dyskusję, czy w ogóle taka ustawa jest potrzebna. Monopol oświatowy państwa, czy tego chcemy, czy nie, nakłada na nie obowiązek finansowania nauczycieli oraz okręcenia ich statusu prawnego.

Dość oczywiste wydaje się, że z racji odpowiedzialności za życie i bezpieczeństwo innych osób nauczyciel powinien być adekwatnie do tego traktowany i podobnie jak w innych zawodach wynagradzany. Stąd też pozostawiam zmodyfikowany system dawnego awansu, nazywając go stopniami praktyki zawodowej oraz wprowadzam tzw. awans poziomy.

Nauczyciel, oceniając ucznia, dziś także jako egzaminator, jest obarczony ogromną odpowiedzialnością za losy drugiego człowieka. Kształtuje jego umiejętności, wyznacza cele działań, wskazuje, jak się uczyć i doskonalić, a poprzez egzaminy zewnętrzne decyduje o jego przyszłości i ma wpływ na inne szkoły, ocenę jakości ich pracy i zatrudnianych przez nie nauczycieli. W sytuacji oceniania zawsze należy uwzględniać obok obiektywizmu sytuacji sprawdzania i wysokiej jakości wykorzystywanych narzędzi, czynnik ludzki, czyli właśnie nauczyciela.

Liczy się tu wymiar etyczny, konieczność przestrzegania zasad tajemnicy zawodowej. W przypadku egzaminów jest to sprawa w miarę prosta, gdyż gwarantuje to opracowany system. Kodowanie prac, losowość w ich sprawdzaniu, wymiana prac między oddalonymi od siebie ośrodkami sprawdzania, ograniczony dostęp osób trzecich do wyników wystarczająco chroni przed ingerencją z zewnątrz. Ale już ocenianie wewnątrzszkolne i działania wychowawcze narażone są często na różnorodne naciski i zależności wynikające z lokalnych układów. Nauczyciel musi być od nich prawnie zabezpieczony. To drugi istotny powód do stworzenia ustawy o zawodzie nauczyciela.

Dzięki powstaniu OSKKO uzyskaliśmy znaczącą reprezentację na forum ogólnopolskim, uczestniczymy we wszystkich konsultacjach dotyczących edukacji i mamy coś w rodzaju bardzo luźnej i pomocnej korporacji.

Jestem sceptycznie nastawiony do oddzielania funkcji dyrektorskiej od zawodu nauczyciela. Wynalazek tak zwanego menadżera oświatowego nie bardzo mieści się zarówno w ramach obowiązującego prawa (co zawsze można zmienić), ale i w kategoriach pragmatycznych. Argumentacja odnosząca się do analogii ze służbą zdrowia jest tyle naciągana, co świadcząca o nieznanym zasad zarządzania placówkami medycznymi. Zarówno bowiem organizacyjnie, jak i z powodu rozmiarów podmiotów podlegających zarządzaniu, proste przeniesienie zasad nie jest możliwe.

Ustawa zatem o zawodzie nauczyciela musi zawierać regulacje i uprawnienia, jakie ma dyrektor placówki, a także określać jego – o wiele dalej idący niż nauczycielski – immunitet. Dzisiaj dyrektor jest odpowiedzialny za realizację państwowych celów edukacji i lokalnych zadań placówki, wspólnie z gronem nauczycielskim wdraża zasady demokratycznego kierowania, jest liderem szkoły. Cięży na nim również tyle obowiązków prawno-administracyjnych, że staje się z konieczności uniwersalnym fachowcem od zarządzania, gospodarki gruntami, ekonomistą i znawcą prawa. Stąd też trzeba dyrektora ustawowo maksymalnie usamodzielnic na poziomie zarządzania przy zwiększonej odpowiedzialności i przy jednoczesnym zapewnieniu wysokich dodatków funkcyjnych uwzględniających tę odpowiedzialność. Również wiek emerytalny w przypadku nauczycieli (szczególnie przedszkola, klasy 1-3 i gimnazja, WF) musi być określony w ustawie i dopuszczać wcześniejsze odejście na pełną płatną emeryturę, ale jednocześnie nie blokować sprawnym jednostkom możliwości pracy do osiągnięcia powszechnie obowiązującego wieku emerytalnego.

Wprowadzam też podległość większości szkół i placówek (w tym artystycznych) pod MEN. Dzisiejsze rozwarstwienie pomiędzy różnych ministrów nie ma uzasadnienia merytorycznego. Pominąłem w tym projekcie kwestię kształcenia studentów – przyszłych nauczycieli. To bowiem powinien regulować odpowiedni rozdział Ustawy o szkolnictwie wyższym. Załączam też projekt zmian w obecnej UOSO – wymaga dokładnego opracowania. Najistotniejsze jest w nim, że wracam do Rad Szkoły zamiast rad rodziców – niepotrzebne rozdrobnienie nie sprawdziło się. Rada szkoły lepiej oddaje społeczną kontrolę i wspomaganie nad placówkami.

Postarałem się dać „punkt wyjścia”, w którym mogą się znaleźć jakieś nieścisłości i pominięcia, czy też błędy literowe, ale zasadnicza wizja powinna wszystkim odpowiadać. Do dyskusji są wszystkie kwestie związane z kwotami, okresami trwania, datami, itp. Natomiast nad szczegółami zmian trzeba jeszcze popracować. A oto projekt UOZN z krótkimi komentarzami w przypisach:

USTAWA O ZAWODZIE NAUCZYCIELA (projekt)

Mając na względzie szczególną rangę zawodu nauczyciela, związaną z bezpośrednią odpowiedzialnością za życie, bezpieczeństwo i edukację dzieci i młodzieży, która wymaga sprawiedliwego i wolnego od wpływów oceniania, otwierając niniejszą ustawą drogę do dalszych uregulowań prawnych systemu edukacji narodowej, stanowi się, co następuje:

Rozdział 1

Postanowienia wstępne

Art. 1. 1. Ustawa określa zasady wykonywania zawodu nauczyciela.

2. Ustawie podlegają nauczyciele, wychowawcy i inni pracownicy pedagogiczni zatrudnieni w:

- 1) publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach oraz zakładach kształcenia i placówkach doskonalenia nauczycieli działających na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
- 2) zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich oraz rodzinnych ośrodkach diagnostyczno-konsultacyjnych działających na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich;
- 3) publicznych kolegiach pracowników służb społecznych;
- 4) publicznych szkołach i szkolnych punktach konsultacyjnych przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach prowadzonych przez osoby fizyczne oraz osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego
- 6) przedszkolach niepublicznych, niepublicznych placówkach, o których mowa w ust. 2 pkt 1-2 oraz szkołach niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych; oraz
- 7) nauczyciele urlopowani na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych;
- 8) pracownicy zatrudnieni u pracodawców niewymienionych w art.1. ust. 2. pełniący funkcję instruktorów praktycznej nauki zawodu oraz kierowników praktycznej nauki zawodu, posiadający kwalifikacje określone dla nauczycieli praktycznej nauki zawodu oraz wykonujący tylko pracę dydaktyczną i wychowawczą w wymiarze przewidzianym dla tych nauczycieli;
- 9) osoby zatrudnione w Ochotniczych Hufcach Pracy na stanowiskach wychowawców, pedagogów oraz na stanowiskach kierowniczych wykonujący pracę dydaktyczną i wychowawczą co najmniej w połowie obowiązującego ich czasu pracy. [\[1\]](#)

Art. 2. Przepisów ustawy nie stosuje się do żołnierzy w czynnej służbie wojskowej oraz funkcjonariuszy Policji i pożarnictwa:

- 1) zajmujących stanowiska nauczycieli w szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych wojskowych i resortu spraw wewnętrznych i administracji;
- 2) wyznaczonych do wykonywania zadań poza wojskiem i resortem spraw wewnętrznych i administracji;

Art. 3. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) nauczycielach bez bliższego określenia - rozumie się przez to nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w przedszkolach, szkołach i placówkach wymienionych w art. 1 nauczycieli szkół artystycznych, zakładów poprawczych, schronisk dla nieletnich i rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych,
- 2) szkołach bez bliższego określenia - rozumie się przez to przedszkola, szkoły i placówki oraz inne jednostki organizacyjne wymienione w art. 1 ust. 1, a także odpowiednio ich zespoły;

3) stażu - rozumie się przez to okres zatrudnienia nauczyciela w przedszkolach, szkołach i placówkach oraz innych jednostkach organizacyjnych, o których mowa w art. 1 ust. 1 w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć, rozpoczętego i realizowanego w trybie i na zasadach określonych w przepisach niniejszej ustawy, z tym że w przypadku nauczycieli, o których mowa w art. 1 ust. 7, równoważny z odbywaniem stażu jest odpowiednio czas urlopowania;

4) związkach zawodowych - rozumie się przez to związek zawodowy, którego członkiem jest nauczyciel;

5) ustawie o systemie oświaty - rozumie się ustawę, o której mowa w art. 1 ust. 1;

6) organie prowadzącym – rozumie się jednostkę samorządu terytorialnego, ministra, inne osoby prawne i fizyczne;

7) organie sprawującym nadzór pedagogiczny – rozumie się kierownika kuratorium oświaty jako jednostki organizacyjnej wchodzącej w skład zespolonej administracji rządowej w województwie;

8) stopniu naukowym doktora - rozumie się przez to także stopień doktora sztuki.

Rozdział 2

Art. 4. 1. Nauczyciel, podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, korzysta z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.).

2. Organ prowadzący szkołę i dyrektor szkoły są obowiązani z urzędu występować w obronie nauczyciela, gdy ustalone dla nauczyciela uprawnienia zostaną naruszone.

3. Nauczyciele zatrudnieni na podstawie mianowania nie podlegają podporządkowaniu służbowemu określonemu w innych przepisach prawnych dla mianowanych funkcjonariuszy państwowych.

Obowiązki nauczycieli

Art. 5. Nauczyciel obowiązany jest:

1) rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, w tym zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę;

2) wspierać każdego ucznia w jego rozwoju;

3) ponosić odpowiedzialność za powierzone mu zadania, permanentne uczenie się i za realizację celów, które stawia sobie szkoła;

4) kształcić i wychowywać młodzież w umiłowaniu Ojczyzny, w poszanowaniu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w atmosferze wolności sumienia i szacunku dla każdego człowieka;

5) dbać o kształtowanie u uczniów postaw moralnych i obywatelskich zgodnie z ideą demokracji, pokoju i przyjaźni między ludźmi różnych narodów, ras i światopoglądów.

Art. 6. 1. Praca nauczyciela, z wyjątkiem pracy nauczyciela stażysty, podlega ocenie. Ocena pracy nauczyciela może być dokonana w każdym czasie, nie wcześniej jednak niż po upływie roku od dokonania oceny poprzedniej z inicjatywy dyrektora szkoły lub na wniosek:

1) nauczyciela;

2) rady szkoły;

3) rady rodziców.

2. Dyrektor szkoły jest obowiązany dokonać oceny pracy nauczyciela w okresie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia złożenia wniosku, z zastrzeżeniem terminu określonego w ust. 1.

4. Ocena pracy nauczyciela ma charakter opisowy i jest zakończona stwierdzeniem uogólniającym:

1) ocena wyróżniająca;

2) ocena dobra;

3) ocena negatywna.

5. Oceny pracy nauczyciela dokonuje dyrektor szkoły, który przy jej dokonywaniu może zasięgnąć opinii samorządu uczniowskiego.

6. Oceny pracy dyrektora szkoły dokonuje organ prowadzący szkołę w porozumieniu z organem sprawującym nadzór pedagogiczny pod koniec umowy o pracę lub kontraktu.

7. Organ, o którym mowa w ust. 6, dokonuje oceny pracy dyrektora szkoły po zasięgnięciu opinii rady szkoły lub rady rodziców i zakładowych organizacji związkowych działających w tej szkole.

8. Ocenę pracy ustala się po zapoznaniu nauczyciela z jej projektem oraz wysłuchaniu jego uwag i zastrzeżeń.

9. Od ustalonej oceny pracy, w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia, przysługuje:

1) nauczycielowi - prawo wniesienia odwołania, za pośrednictwem dyrektora szkoły, do organu sprawującego nadzór pedagogiczny nad szkołą;

2) dyrektorowi szkoły - prawo złożenia wniosku o ponowne ustalenie oceny jego pracy do organu, który tę ocenę ustalił.

10. Organ, o którym mowa w ust. 6, powołuje w celu rozpatrzenia odwołania lub wniosku zespół oceniający. Od oceny dokonanej przez zespół oceniający nie przysługuje odwołanie.

Art. 7. 1. Działalnością szkoły kieruje dyrektor, który jest jej przedstawicielem na zewnątrz, przełożonym służbowym wszystkich pracowników szkoły, przewodniczącym rady pedagogicznej i reprezentuje ją na zewnątrz.

2. Dyrektorem może być nauczyciel lub inna osoba, która ma ukończone podyplomowe studia pedagogiczne i posiada co najmniej pięcioletni staż pracy oraz pełniła funkcję co najmniej audytora młodszego.

- 1) Niezbędnym warunkiem jest także ukończenie podyplomowych studiów z zarządzania w oświacie;
  - 2) Dyrektora zatrudnia wójt (burmistrz, prezydent miasta) na umowę o pracę na czas określony z zachowaniem przepisów niniejszej ustawy na czas nie krótszy niż pięć lat lub, za zgodą kandydata na dyrektora, w drodze kontraktu w oparciu o przepisy ustawy Kodeks Pracy;
  - 3) Warunkiem pierwszego zatrudnienia jest wygrany konkurs, a po upływie czasu pierwszej umowy lub zakończeniu pierwszego kontraktu, kolejna umowa lub kontrakt mogą być zawarte bez ogłoszenia konkursu na dowolny okres nie niższy niż pięć lat;
  - 4) Wójt (burmistrz, prezydent miasta) może rozwiązać umowę lub zerwać kontrakt przed upływem czasu, na jaki zostały zawarte, jedynie w sytuacji złamania przepisów prawa przez dyrektora;
  - 5) Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, określi w drodze rozporządzenia, podstawowe warunki niezbędne do przeprowadzenia konkursu, o którym mowa w ust. 2. pkt 3. ;
3. Dyrektor kieruje szkołą w granicach zatwierdzonego planu rzeczowo - finansowego oraz arkusza organizacyjnego oraz dokonuje jako pracodawca czynności z zakresu prawa pracy wobec wszystkich pracowników, a także wobec siebie.
4. Dyrektor szkoły odpowiedzialny jest w szczególności za:
- 1) dydaktyczny i wychowawczy poziom szkoły;
  - 2) realizację zadań zgodnie z uchwałami rady pedagogicznej i rady szkoły, podjętymi w ramach ich kompetencji stanowiących, oraz zarządzeniami organów nadzorujących szkołę;
  - 3) tworzenie warunków do rozwijania samorządnej i samodzielnej pracy uczniów i wychowanków;
  - 4) zapewnienie pomocy nauczycielom w realizacji ich zadań i ich doskonaleniu zawodowym;
  - 5) zapewnienie w miarę możliwości odpowiednich warunków organizacyjnych do realizacji zadań dydaktycznych i opiekuńczo-wychowawczych;
  - 6) zapewnienie bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę.
5. Dyrektor ma prawo do urlopu w wymiarze 40 dni roboczych.
- 1) O terminie wykorzystania urlopu decyduje dyrektor, pod warunkiem, uwzględniając wymagania wpływające z organizacji pracy szkoły oraz realizowanych remontów i inwestycji.
6. Dyrektorowi przysługują dodatki: funkcyjny nie niższy niż dwie trzecie wynagrodzenia nauczyciela stażysty mgr z przygotowaniem pedagogicznym i motywacyjny o wysokości ustalonej przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta).
7. Dyrektorowi po zakończeniu umowy lub wygaśnięciu kontraktu Organ Prowadzący zapewnia zatrudnienie w charakterze nauczyciela zgodnie z kwalifikacjami.
- Art. 8. Organy uprawnione do sprawowania nadzoru pedagogicznego oraz zasady sprawowania tego nadzoru określają odrębne przepisy. **[2]**

Rozdział 3

Wymagania kwalifikacyjne

Art. 9. 1. Stanowisko nauczyciela może zajmować osoba, która:

- 1) posiada wyższe wykształcenie z odpowiednim przygotowaniem pedagogicznym lub ukończyła zakład kształcenia nauczycieli i podejmuje pracę na stanowisku, do którego są to wystarczające kwalifikacje;
- 2) jest niekarany oraz przestrzega podstawowych zasad etycznych;
- 3) spełnia warunki zdrowotne niezbędne do wykonywania zawodu.

2. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe kwalifikacje wymagane od nauczycieli, wskazując w szczególności poziom wykształcenia i jego zakres w odniesieniu do poszczególnych typów szkół i placówek, warunki uzyskiwania kwalifikacji do nauczania języków obcych, także poprzez egzaminy znajomości języka i wykaz tych egzaminów oraz może określić szkoły i wypadki, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli, uwzględniając w szczególności potrzeby kształcenia zawodowego.

3. Rozdział 3a

Stopień praktyki zawodowej i wewnętrzny awans zawodowy nauczycieli

Art. 9a. 1. Ustala się stopnie praktyki zawodowej nauczycieli: **[3]**

- 1) nauczyciel stażysta;
- 2) nauczyciel kontraktowy;
- 3) nauczyciel mianowany;
- 4) nauczyciel dyplomowany.

2. Osoba nieposiadająca stopnia praktyki zawodowej z dniem nawiązania stosunku pracy w szkole uzyskuje stopień nauczyciela stażysty, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Nauczyciele akademiccy, posiadający stopień naukowy oraz legitymujący się co najmniej 3-letnim okresem pracy w szkole wyższej, z dniem nawiązania stosunku pracy w zakładzie kształcenia nauczycieli lub kolegium pracowników służb społecznych uzyskują stopień nauczyciela mianowanego.

Art. 9b. 1. Warunkiem nadania nauczycielowi kolejnego stopnia praktyki zawodowej jest spełnienie wymagań kwalifikacyjnych, odbycie stażu, zakończonego pozytywną oceną dorobku zawodowego nauczyciela oraz:

- 1) w przypadku nauczyciela stażysty - zdanie egzaminu przed komisją egzaminacyjną po przeprowadzonej rozmowie;

2) w przypadku nauczyciela kontraktowego - zdanie egzaminu przed komisją egzaminacyjną po dokonaniu analizy dorobku zawodowego nauczyciela i przeprowadzonej rozmowie;

3) w przypadku nauczyciela mianowanego - zdanie egzaminu przed komisją egzaminacyjną po dokonaniu analizy dorobku zawodowego nauczyciela i przeprowadzonej rozmowie.

2. Komisje egzaminacyjne, o których mowa w ust. 1, przeprowadzają postępowania egzaminacyjne na wniosek nauczyciela skierowany do dyrektora szkoły.

3. Akt nadania stopnia praktyki zawodowej zawiera w szczególności: nazwę komisji egzaminacyjnej, numer i datę wydania zaświadczenia o zdaniu egzaminu, stopień praktyki zawodowej, a także informację o poziomie wykształcenia nauczyciela. W przypadku uzyskania stopnia praktyki zawodowej z mocy prawa albo w sposób określony w art. 9a ust. 3 akt nadania stopnia praktyki zawodowej nie zawiera odpowiednio nazwy komisji egzaminacyjnej, numeru i daty wydania zaświadczenia o zdaniu egzaminu.

6. W przypadku niezdania egzaminu dyrektor szkoły odmawia nauczycielowi, w drodze decyzji administracyjnej, nadania stopnia praktyki zawodowej.

7. Nauczycielowi, który nie zdał egzaminu przysługuje odwołanie odpowiednio:

1) w przypadku egzaminu na stopień nauczyciela kontraktowego – do organu prowadzącego szkołę;

2) w przypadku egzaminu na stopień nauczyciela mianowanego - do organu sprawującego nadzór pedagogiczny;

3) w przypadku egzaminu na stopień nauczyciela dyplomowanego – do właściwy minister.

Art. 9c. 1. Staż, z zastrzeżeniem ust. 2, trwa w przypadku ubiegania się o stopień:

1) nauczyciela kontraktowego - 9 miesięcy;

2) nauczyciela mianowanego i nauczyciela dyplomowanego - 2 lata i 9 miesięcy.

2. Nauczyciel kontraktowy lub nauczyciel mianowany posiadający co najmniej stopień naukowy doktora może ubiegać się o uzyskanie kolejnego stopnia praktyki zawodowej po odbyciu stażu trwającego rok i 9 miesięcy.

3. W okresie stażu nauczyciel realizuje własny plan rozwoju zawodowego zatwierdzony przez dyrektora szkoły. Po zakończeniu stażu nauczyciel składa dyrektorowi szkoły sprawozdanie z realizacji tego planu.

4. 1. Nauczycielowi stażysty i nauczycielowi kontraktowemu odbywającemu staż dyrektor szkoły przydziela spośród nauczycieli mianowanych lub dyplomowanych opiekuna;

2. Opiekunem nauczyciela stażysty i nauczyciela kontraktowego może być również nauczyciel zajmujący stanowisko kierownicze.

5. Zadaniem opiekuna stażu, o którym mowa w ust. 4, jest udzielanie nauczycielowi pomocy, w szczególności w przygotowaniu i realizacji w okresie stażu planu rozwoju zawodowego nauczyciela, oraz opracowanie projektu oceny dorobku zawodowego nauczyciela za okres stażu.

6. Ocenę dorobku zawodowego nauczyciela za okres stażu ustala, w terminie nie dłuższym niż 21 dni od dnia złożenia sprawozdania, o którym mowa w ust. 3, z uwzględnieniem stopnia realizacji planu rozwoju zawodowego nauczyciela, dyrektor szkoły :

1) w przypadku nauczyciela stażysty i nauczyciela kontraktowego - po zapoznaniu się z projektem oceny opracowanym przez opiekuna stażu i po zasięgnięciu opinii rady rodziców;

2) w przypadku nauczyciela mianowanego - po zasięgnięciu opinii rady rodziców.

7. Rada rodziców powinna przedstawić swoją opinię w terminie 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o dokonywanej ocenie dorobku zawodowego nauczyciela. Nieprzedstawienie opinii rady rodziców nie wstrzymuje postępowania, o którym mowa w ust. 6.

8. Ocena dorobku zawodowego nauczyciela może być pozytywna lub negatywna. Ocena sporządzana jest na piśmie i zawiera uzasadnienie oraz pouczenie o możliwości wniesienia odwołania.

9. Od oceny dorobku zawodowego nauczycielowi służy odwołanie do organu sprawującego nadzór pedagogiczny w terminie 14 dni od dnia jej otrzymania. Organ sprawujący nadzór pedagogiczny rozpatruje odwołanie w terminie 21 dni. Ocena dorobku zawodowego nauczyciela ustalona przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny jest ostateczna.

10. W przypadku niedotrzymania przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny terminu rozpatrzenia odwołania, o którym mowa w ust. 9, nauczyciel jest dopuszczony egzaminu przed komisją egzaminacyjną , o której mowa w art. 9b ust. 1.

11. W przypadku gdy ostateczna ocena dorobku zawodowego nauczyciela jest negatywna, ponowna ocena dorobku może być dokonana po odbyciu, na wniosek nauczyciela i za zgodą dyrektora szkoły, jednego dodatkowego stażu w wymiarze 1 roku 9 miesięcy.

Art. 9d. 1. Nauczyciel rozpoczyna staż z początkiem roku szkolnego, nie później jednak niż w ciągu 21 dni od dnia rozpoczęcia zajęć, na swój wniosek skierowany do dyrektora szkoły, z tym że nauczyciel stażysta rozpoczyna staż bez złożenia wniosku.

2. W przypadku nawiązania stosunku pracy po upływie terminu, o którym mowa w ust. 1, nauczyciel nie rozpoczyna stażu do końca tego roku szkolnego.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się również do dodatkowego stażu, o którym mowa w art. 9c ust. 11.

4. Nauczyciel kontraktowy może rozpocząć staż na stopień nauczyciela mianowanego, a nauczyciel mianowany na stopień nauczyciela dyplomowanego po przepracowaniu w szkole co najmniej trzech lat od dnia nadania poprzedniego stopnia awansu zawodowego.

5. W przypadku nieobecności nauczyciela w pracy z powodu czasowej niezdolności do pracy wskutek choroby, zwolnienia z obowiązku świadczenia pracy lub urlopu innego niż urlop wypoczynkowy, trwającej nieprzerwanie dłużej niż miesiąc, staż ulega przedłużeniu o czas trwania tej nieobecności. W przypadku nieobecności dłuższej niż rok nauczyciel obowiązany jest do ponownego odbycia stażu w pełnym wymiarze.

6. Nauczyciel kontraktowy i nauczyciel mianowany mogą przerwać staż na swój wniosek w każdym czasie. W przypadku ponownego rozpoczęcia stażu odbywają staż w pełnym wymiarze.

7. Nauczyciel stażysta i nauczyciel kontraktowy składają wniosek o podjęcie postępowania egzaminacyjnego w roku uzyskania pozytywnej oceny dorobku zawodowego za okres stażu. Nauczyciel mianowany może złożyć wniosek o podjęcie postępowania egzaminacyjnego w okresie 2 lat od dnia otrzymania pozytywnej oceny dorobku zawodowego za okres stażu. W przypadku niedotrzymania terminów złożenia wniosków nauczyciele ci obowiązani są do ponownego odbycia stażu w pełnym wymiarze.

Art. 9e. 1. Nauczycielowi, który w trakcie pracy zawodowej uzyskał wyższy poziom wykształcenia niż określony w akcie nadania stopnia praktyki zawodowej dyrektor szkoły wydaje na wniosek nauczyciela nowy akt nadania odpowiedniego stopnia praktyki zawodowej, uwzględniający uzyskany poziom wykształcenia.

2. Nauczycielowi kontraktowemu i nauczycielowi mianowanemu, którzy w okresie trwania stażu zmienili miejsce zatrudnienia, do stażu zalicza się okres dotychczas odbytego stażu, jeżeli podjęli zatrudnienie w szkole nie później niż 3 miesiące po ustaniu poprzedniego stosunku pracy i za okres dotychczas odbytego stażu otrzymali pozytywną ocenę dorobku zawodowego.

3. Ocenę, o której mowa w ust. 2, uwzględnia się przy dokonywaniu oceny dorobku zawodowego nauczyciela za okres całego stażu.

Art. 9f. 1. Komisję egzaminacyjną dla nauczycieli ubiegających się o stopień nauczyciela kontraktowego powołuje dyrektor szkoły. W skład komisji wchodzi:

1) dyrektor (wicedyrektor), jako jej przewodniczący;

2) przewodniczący zespołu przedmiotowego (wychowawczego), a jeżeli zespół taki nie został w tej szkole powołany - nauczyciel mianowany lub dyplomowany zatrudniony w szkole, a w przypadku szkoły, w których nie są zatrudnieni nauczyciele mianowani lub dyplomowani - nauczyciel kontraktowy;

3) opiekun stażu.

2. Komisję egzaminacyjną dla nauczycieli ubiegających się o stopień nauczyciela mianowanego i dyplomowanego powołuje organ prowadzący szkołę. W skład komisji wchodzi:

1) przedstawiciel organu prowadzącego szkołę, jako jej przewodniczący;

2) przedstawiciel organu sprawującego nadzór pedagogiczny;

3) dyrektor szkoły, z wyjątkiem przypadku, gdy o awans ubiega się dyrektor szkoły;

4) dwaj eksperci z listy ekspertów ustalonej przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

3. Nauczyciel, który nie zdał egzaminu odpowiednio przed komisjami, o których mowa w ust. 1-2, może ponownie złożyć wniosek o podjęcie postępowania egzaminacyjnego po odbyciu, na wniosek nauczyciela i za zgodą dyrektora szkoły, dodatkowego stażu w wymiarze 1 rok 9 miesięcy.

9. Komisja egzaminacyjna wydaje nauczycielowi zaświadczenie o zdaniu egzaminu. Rejestr wydanych zaświadczeń prowadzi odpowiednio dyrektor szkoły lub organ, który powołał komisję.

10. Listę ekspertów prowadzi minister właściwy do spraw oświaty i wychowania,.

11. Na listę ekspertów może być wpisana osoba, która:

1) posiada co najmniej wyższe wykształcenie magisterskie;

2) jest nauczycielem dyplomowanym;

3) szczegółowe warunki wpisywania na listę ekspertów oraz skreślenia z niej ustali w drodze rozporządzenia minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.

Art. 9g. 1. Nauczycielowi dyplomowanemu, posiadającemu co najmniej 20-letni okres pracy w zawodzie nauczyciela, w tym co najmniej 10-letni okres pracy jako nauczyciel dyplomowany, oraz znaczący i uznany dorobek zawodowy, na wniosek Kapituły do Spraw Profesorów Oświaty może być nadany przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania tytuł honorowy profesora oświaty.

1a. Członków Kapituły do Spraw Profesorów Oświaty powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.

2. Wnioski do Kapituły o nadanie tytułu honorowego profesora oświaty składa organ sprawujący nadzór pedagogiczny.

3. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w porozumieniu z właściwymi ministrami określi, w drodze rozporządzenia, sposób powoływania i odwoływania członków Kapituły, tryb jej pracy i sposób obsługi administracyjno-biurowej, kryteria dokonywania oceny dorobku zawodowego nauczyciela zgłoszonego do nadania tytułu honorowego profesora oświaty, sposób i tryb składania wniosków o nadanie tego tytułu, uwzględniając w szczególności niezawisłość Kapituły w rozpatrywaniu wniosków oraz dokonanie wszechstronnej oceny dorobku zawodowego nauczyciela.

Art.10. 1. Nauczyciel kontraktowy, mianowany i dyplomowany zatrudniony w pełnym wymiarze etatu ze [\[4\]](#) względu na jakość swojej pracy i zaangażowanie w życie szkoły może pełnić w szkole dodatkową funkcję adiutora związaną z organizacją pracy dydaktycznej, zespołowej, ewaluacją oraz wspomaganiami.

2. Funkcja adiutora jest podzielona na trzy stopnie uzyskiwane hierarchicznie , a nauczycielom ją pełniącym dyrektor wyznacza wymagania odpowiednio:

1) adiutor młodszy – związane z organizacją pracy zespołowej.

2) adiutor – związane z przywództwem w zespołach oraz ewaluacją.

3) adiutor starszy – związane z koordynowaniem doskonalenia nauczycieli i planowaniem pracy szkoły.

4) Do pełnienia funkcji adiutora wyznacza nauczyciela za jego zgodą, dokonuje również przesunięcia na wyższy stopień oraz w przypadku niewykonywania powierzonych obowiązków odwołuje z niej dyrektor po zasięgnięciu opinii Rady Pedagogicznej.

5) Warunkiem awansu na wyższy stopień jest nienaganne wykonywanie powierzonej funkcji przez co najmniej trzy lata.

6) Zarówno awansu jak i odwołania dokonuje się o jeden stopień.

4. Za pełnienie funkcji audytora nauczyciel otrzymuje dodatek w wysokości nie mniejszej niż :

1) audytor młodszy – jedna szóstą wynagrodzenia nauczyciela stażysty mgr z przygotowaniem pedagogicznym.

2) audytor – jedna trzecia wynagrodzenia nauczyciela stażysty mgr z przygotowaniem pedagogicznym.

3) audytor starszy – jedna druga wynagrodzenia nauczyciela stażysty mgr z przygotowaniem pedagogicznym.

5. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia podstawowe warunki niezbędne do uzyskiwania stopni audytora.

Rozdział 4

Nawiązanie, zmiana i rozwiązanie stosunku pracy

Art. 11. 1. Dyrektor szkoły nawiązuje z nauczycielem stosunek pracy odpowiednio na podstawie umowy o pracę lub mianowania na stanowisku zgodnym z posiadanymi przez nauczyciela kwalifikacjami oraz zgodnie z posiadanym przez nauczyciela stopniem praktyki zawodowej.

2. Stosunek pracy z nauczycielem stażystą i kontraktowym nawiązuje się na podstawie umowy o pracę zawieranej na czas określony lub nieokreślony.

5. Stosunek pracy z nauczycielem mianowanym i z nauczycielem dyplomowanym nawiązuje się na podstawie umowy o pracę na czas określony, lub mianowania, jeżeli:

1) posiada obywatelstwo polskie, z tym że wymóg ten nie dotyczy obywateli państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym;

2) ma pełną zdolność do czynności prawnych i korzysta z praw publicznych;

3) nie toczy się przeciwko niemu postępowanie karne lub dyscyplinarne, lub postępowanie o ubezwłasnowolnienie;

4) nie był karany za przestępstwo popełnione umyślnie;

5) posiada kwalifikacje wymagane do zajmowania danego stanowiska;

5a. Przekształcenia stosunku pracy nawiązanego na podstawie umowy o pracę na czas określony w stosunek pracy na podstawie mianowania dokonuje dyrektor począwszy od dnia, kiedy:

1) nauczyciel uzyskał stopień nauczyciela mianowanego, o ile spełnione są warunki określone w ust. 5;

2) w przypadku nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego w czasie trwania umowy o pracę zostały spełnione warunki, o których mowa w ust. 5;

3) pozwala na to organizacja szkoły.

5b. Przekształcenie podstawy prawnej stosunku pracy, o którym mowa w ust. 5a, potwierdza na piśmie dyrektor szkoły.

6. W przypadku braku warunków do zatrudnienia nauczyciela, o których mowa w ust. 5 pkt 6, stosunek pracy z nauczycielem mianowanym lub dyplomowanym nawiązuje się na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony pełnym bądź niepełnym wymiarze.

7. W przypadku zaistnienia potrzeby wynikającej z organizacji nauczania lub zastępstwa nieobecnego nauczyciela, w tym w trakcie roku szkolnego, z osobą rozpoczynającą pracę w szkole, stosunek pracy nawiązuje się na podstawie umowy o pracę na czas określony.

8. Nie można nawiązać stosunku pracy z nauczycielem, który nie spełnia warunków, o których mowa w ust. 5 pkt 2-5, z zastrzeżeniem ust.8a.

8a. W przypadku, o którym mowa w ust. 7, jeżeli nie ma możliwości zatrudnienia osoby posiadającej wymagane kwalifikacje, można za zgodą organu sprawującego nadzór pedagogiczny zatrudnić nauczyciela, który nie spełnia warunku wymienionego w ust. 5 pkt 5.

10. Do nauczycieli zatrudnionych na podstawie ust. 8a nie stosuje się przepisów rozdziału 3a. Dla celów płacowych nauczyciele ci są traktowani jak nauczyciele stażyści.

Art. 12 Stosunek pracy nawiązany na podstawie mianowania lub umowy o pracę wygasa, jeżeli nowo zatrudniony nauczyciel nie usprawiedliwi w ciągu 7 dni swojego nieprzystąpienia do pracy, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

Art. 13. 1. Stosunek pracy z nauczycielem zatrudnionym na podstawie mianowania ulega rozwiązaniu:

1) na wniosek nauczyciela;

2) w razie czasowej niezdolności nauczyciela do pracy spowodowanej chorobą, jeżeli okres tej niezdolności przekracza 182 dni, przy czym do okresu niezdolności do pracy wlicza się również przypadające w tym okresie przerwy obejmujące dni, w których w szkole, zgodnie z odrębnymi przepisami, nie odbywają się zajęcia;

3) w razie orzeczenia przez lekarza przeprowadzającego badanie okresowe lub kontrolne o niezdolności nauczyciela do wykonywania dotychczasowej pracy;

4) w razie uzyskania negatywnej oceny pracy;

5) na wniosek dyrektora lub Rady Szkoły zatwierdzony zwykłą większością głosów w głosowaniu tajnym przez Radę Pedagogiczną i w przypadku wniosku dyrektora również przez Radę Szkoły;[5]

6) w razie cofnięcia skierowania do nauczania religii w szkole na zasadach określonych w odrębnych przepisach;

7) całkowitej likwidacji szkoły;

8) częściowej likwidacji szkoły albo w razie zmian organizacyjnych powodujących zmniejszenie liczby oddziałów w szkole lub zmian planu nauczania uniemożliwiających dalsze zatrudnianie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć rozwiązuje z nim stosunek pracy. Nauczyciel zatrudniony na podstawie mianowania może wyrazić zgodę na ograniczenie zatrudnienia..

9) na podstawie przepisów emerytalnych, po osiągnięciu określonego w nich wieku;

2. Nauczycielowi zatrudnionemu na podstawie mianowania, z którym rozwiązano stosunek pracy z przyczyn określonych w ust. 1 pkt 1-9, przysługuje odprawa w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

3. Rozwiązanie umowy o pracę zawartej z nauczycielem na czas nieokreślony może nastąpić w każdym czasie za trzymiesięcznym wypowiedzeniem, a bez wypowiedzenia w razie niezdolności nauczyciela do pracy z powodu choroby trwającej dłużej niż jeden rok;

4. Rozwiązanie stosunku pracy z przyczyn określonych w ust. 1 następuje z końcem roku szkolnego po uprzednim trzymiesięcznym wypowiedzeniu, z zastrzeżeniem ust. 5.

5. Warunek rozwiązania stosunku pracy z końcem roku szkolnego nie dotyczy nauczycieli szkół, w których w organizacji pracy nie przewidziano ferii szkolnych, nauczycieli placówek kształcenia ustawicznego oraz nauczycieli szkół, w których zakończenie cyklu kształcenia następuje w trakcie roku szkolnego.

6. Rozwiązanie stosunku pracy z nauczycielem zatrudnionym na podstawie umowy o pracę lub mianowania może nastąpić również:

1) na mocy porozumienia stron;

2) w razie nieusprawiedliwionego niezgłoszenia się nauczyciela na badanie okresowe lub kontrolne, z końcem miesiąca, w którym dyrektor otrzyma o tym informację, z zastrzeżeniem ust. 5.

7. Dyrektor szkoły może skierować nauczyciela mianowanego na badanie okresowe lub kontrolne z własnej inicjatywy w każdym czasie. W przypadku dwukrotnego nieusprawiedliwionego niezgłoszenia się nauczyciela.

8. 1. O zamiarze wypowiedzenia nauczycielowi stosunku pracy z przyczyn określonych w ust. 1 pkt 2 dyrektor szkoły zawiadamia reprezentującą nauczyciela zakładową (międzyzakładową) organizację związkową, która w terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia może zgłosić na piśmie dyrektorowi szkoły umotywowane zastrzeżenia.

2. Po rozpatrzeniu stanowiska organizacji związkowej, a także w razie niezajęcia przez nią stanowiska w ustalonym terminie, dyrektor szkoły podejmuje decyzję w sprawie wypowiedzenia.

Art. 14. 1. Stosunek pracy nauczyciela wygasa z mocy prawa odpowiednio w razie:

1) prawomocnego ukarania w postępowaniu dyscyplinarnym karą dyscyplinarną zwolnienia z pracy oraz karą dyscyplinarną zwolnienia z pracy z zakazem przyjmowania ukaranego do pracy w zawodzie nauczycielskim w okresie trzech lat od ukarania lub karą wydalenia z zawodu nauczycielskiego;

2) prawomocnego skazania na karę pozbawienia praw publicznych albo prawa wykonywania zawodu lub utraty pełnej zdolności do czynności prawnych;

- 3) prawomocnego skazania za przestępstwo popełnione umyślnie;
  - 4) upływu trzymiesięcznego okresu odbywania kary pozbawienia wolności;
  - 5) stwierdzenia, że nawiązanie stosunku pracy nastąpiło na podstawie fałszywych lub nieważnych dokumentów albo zostało dokonane z naruszeniem warunków określonych w art. 10 ust. 5 pkt 1-5, z zastrzeżeniem art. 10 ust. 9.
2. Wygaśnięcie stosunku pracy w przypadkach określonych w ust. 1 stwierdza dyrektor szkoły, a w stosunku do dyrektora szkoły - organ prowadzący szkołę.

Rozdział 5

Warunki pracy i wynagrodzenie

Art. 15. 1. Organ prowadzący szkołę obowiązany jest zapewnić szkole podstawowe warunki do realizacji przez nauczyciela zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

2. Nauczycielowi przysługuje wyposażenie jego stanowiska pracy, umożliwiające realizację dydaktyczno-wychowawczego programu nauczania.

3. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia, podstawowe warunki niezbędne do realizacji przez szkoły i nauczycieli zadań i programów, o których mowa w ust. 1 i 2, uwzględniając konieczność realizacji przez szkoły zadań statutowych oraz realizacji przez nauczycieli zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Art. 16. 1. Wynagrodzenie nauczycieli, składa się z:

- 1) wynagrodzenia zasadniczego;
- 2) dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego, za warunki pracy oraz dodatku w przypadku przyznania funkcji audytora, o których mowa w art. 10 ;
- 3) wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw;
- 4) nagród i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy, z wyłączeniem świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych i dodatków socjalnych.

2. Wysokość wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela uzależniona jest od stopnia praktyki zawodowej, posiadanych kwalifikacji oraz wymiaru zajęć obowiązkowych, a wysokość dodatków odpowiednio od okresu zatrudnienia, jakości świadczonej pracy i wykonywania dodatkowych zadań lub zajęć, powierzonego stanowiska lub sprawowanej funkcji oraz trudnych lub uciążliwych warunków pracy.

3. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy oraz po zasięgnięciu opinii Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, uwzględniając stopnie praktyki zawodowej, poziom wykształcenia nauczycieli, wymiar zajęć obowiązkowych, stanowiska kierownicze w szkole i sprawowane funkcje, stopień zaangażowania nauczycieli w pracę oraz zapewniając, że wynagrodzenie za pracę w dniu wolnym od pracy uwzględnia osobistą stawkę zaszerogowania nauczyciela i dodatek za warunki pracy, określa w drodze rozporządzenia:

- 1) corocznie wysokość minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego dla nauczycieli
- 2) sposób obliczania wysokości stawki wynagrodzenia zasadniczego za jedną godzinę przeliczeniową i minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego dla nauczycieli
- 3) wykaz stanowisk oraz sprawowanych funkcji uprawniających nauczyciela do dodatku funkcyjnego oraz ogólne warunki przyznawania nauczycielom dodatku motywacyjnego,
- 4) sposób ustalania wysokości wynagrodzenia za pracę w dniu wolnym od pracy

4. Organ prowadzący szkołę będący jednostką samorządu terytorialnego, uwzględniając przewidywaną strukturę zatrudnienia, określa dla nauczycieli poszczególnych stopni praktyki zawodowej, w drodze regulaminu:

- 1) wysokość stawek dodatków, o których mowa w ust. 1 pkt 2, oraz szczegółowe warunki przyznawania tych dodatków, z zastrzeżeniem art. 10 i art.7, ust.6;
  - 2) szczegółowe warunki obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw;
  - 3) wysokość i warunki wypłacania składników wynagrodzenia, za pracę w dniu wolnym od pracy, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, o ile nie zostały one określone w ustawie lub w odrębnych przepisach.
5. Regulamin podlega uzgodnieniu ze związkami zawodowymi zrzeszającymi nauczycieli.

Art. 17. 1. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, składniki wynagrodzenia przysługującego nauczycielom, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1a, ich wysokość oraz warunki i sposób wypłacania, z uwzględnieniem posiadanych stopni praktyki zawodowej i funkcji, o których mowa w art. 10 i art. 7, ust.6.

2. Środki niezbędne na wynagrodzenia nauczycieli, o których mowa w art. 16, wraz z pochodnymi od wynagrodzeń, środki na odpis, o którym mowa w art. 53 ust. 1, oraz środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli z uwzględnieniem wspomaganie, o których mowa w art. 70a ust. 1, zagwarantowane są przez państwo w dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

3. W przypadku szkół prowadzonych przez właściwych ministrów środki niezbędne na wynagrodzenia nauczycieli wraz z pochodnymi od wynagrodzeń, środki na odpis, o którym mowa w art. 53 ust. 1, oraz środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli z uwzględnieniem doradztwa metodycznego, o których mowa w art. 70a ust. 1, zagwarantowane są w budżetach tych ministrów.

4. Organy prowadzące szkoły będące jednostkami samorządu terytorialnego mogą zwiększać środki na wynagrodzenia nauczycieli, w tym podwyższać minimalne stawki wynagrodzenia zasadniczego oraz dodatków wymienionych w art.16.

5. Zwiększenie środków na poszczególne składniki wynagrodzenia dla nauczycieli ponad poziom określony w ust. 3 może odbywać się wyłącznie z dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego.

6. Podwyższenie wynagrodzeń dla nauczycieli następuje nie później niż w ciągu 3 miesięcy po ogłoszeniu ustawy budżetowej, z wyrównaniem od dnia 1 stycznia danego roku.

Art. 18. Nauczycielowi dyplomowanemu, który uzyskał tytuł honorowy profesora oświaty, organ prowadzący wypłaca jednorazową gratyfikację pieniężną w wysokości półrocznego ostatnio pobieranego wynagrodzenia zasadniczego wraz z dodatkami.

Art. 19. 1. Nauczycielom przysługuje dodatek za wystugę lat, w wysokości 1% wynagrodzenia zasadniczego za każdy rok pracy, wypłacany w okresach miesięcznych poczynając od czwartego roku pracy, z tym że dodatek ten nie może przekroczyć 20% wynagrodzenia zasadniczego.

2. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określa, w drodze rozporządzenia, szczególne przypadki zaliczania okresów zatrudnienia oraz innych okresów uprawniających do dodatku za wystugę lat.

Art. 20. 1. W szczególnych wypadkach, podyktowanych wyłącznie koniecznością realizacji programu nauczania, nauczyciel może być obowiązany do odpłatnej pracy w godzinach ponadwymiarowych zgodnie z posiadaną specjalnością, których liczba nie może przekroczyć 1/4 tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć. Przydzielenie nauczycielowi większej liczby godzin ponadwymiarowych może nastąpić wyłącznie za jego zgodą, jednak w wymiarze nieprzekraczającym 1/2 tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć.

2. Przez godzinę ponadwymiarową rozumie się przydzieloną nauczycielowi godzinę zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych powyżej tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych.

2a. Przez godzinę doraźnego zastępstwa rozumie się przydzieloną nauczycielowi godzinę zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych powyżej tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych, której realizacja następuje w zastępstwie nieobecnego nauczyciela.

3. Wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe i za godziny doraźnych zastępstw wypłaca się według stawki osobistego szaseregowania nauczyciela, z uwzględnieniem dodatku za warunki pracy.

4. Kobiecie w ciąży, osobie wychowującej dziecko do lat 4 oraz nauczycielowi w trakcie odbywania stażu nie przydziela się pracy w godzinach ponadwymiarowych bez ich zgody.

Art. 21. 1. Układy zbiorowe pracy dla nauczycieli mogą być zawierane na zasadach określonych w dziale jedenastym Kodeksu pracy, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Zawieranie układów zbiorowych pracy dla nauczycieli, o których mowa w ust. 1, nie może powodować dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa.

Art. 22. Nauczyciel nabywa prawo do wynagrodzenia od dnia nawiązania stosunku pracy.

Art. 23. 1. Zmiana wysokości wynagrodzenia w czasie trwania stosunku pracy w związku z uzyskaniem kolejnego stopnia praktyki zawodowej nauczyciela następuje z pierwszym dniem roku szkolnego następującego po roku szkolnym, w którym nauczyciel uzyskał wyższy stopień praktyki. Zmiana wysokości wynagrodzenia z innych przyczyn następuje z pierwszym dniem najbliższego miesiąca kalendarzowego, jeżeli inne przyczyny nie nastąpiły od pierwszego dnia danego miesiąca kalendarzowego.

2. Wynagrodzenie wypłacane jest nauczycielowi miesięcznie z dołu w ostatnim dniu miesiąca. Jeżeli ostatni dzień miesiąca jest dniem ustawowo wolnym od pracy, wynagrodzenie wypłacane jest w dniu w dniu poprzedzającym ten dzień.

3. Składniki wynagrodzenia, których wysokość może być ustalona jedynie na podstawie już wykonanych prac, wypłaca się miesięcznie lub jednorazowo z dołu w ostatnim dniu miesiąca. Jeżeli ostatni dzień miesiąca jest dniem ustawowo wolnym od pracy, wynagrodzenie wypłacane jest w dniu poprzedzającym ten dzień, a w wypadkach szczególnie uzasadnionych wynagrodzenie może być wypłacone w jednym z ostatnich pięciu dni miesiąca.

Art. 24. Prawo do wynagrodzenia gaśnie z ostatnim dniem miesiąca kalendarzowego, w którym nastąpiło wygaśnięcie lub rozwiązanie stosunku pracy.

Art. 25. 1. Czas pracy nauczyciela zatrudnionego w pełnym wymiarze zajęć nie może przekraczać 40 godzin na tydzień.

2. W ramach czasu pracy, o którym mowa w ust. 1, oraz ustalonego wynagrodzenia nauczyciel obowiązany jest realizować:

1) zajęcia dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze, prowadzone bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, w wymiarze określonym w ust. 4;

2) inne zajęcia i czynności wynikające z zadań statutowych szkoły, w tym zajęcia opiekuńcze i wychowawcze uwzględniające potrzeby i zainteresowania uczniów,

3) zajęcia i czynności związane z przygotowaniem się do zajęć, samokształceniem i doskonaleniem zawodowym.

3. W ramach:

1) zajęć, o których mowa w ust. 2 pkt 1, nauczyciel jest obowiązany uczestniczyć w przeprowadzaniu części ustnej egzaminu maturalnego;

2) innych zajęć i czynności wynikających z zadań statutowych szkoły, o których mowa w ust. 2 pkt 2, nauczyciel jest obowiązany uczestniczyć w przeprowadzaniu odpowiednio: sprawdzianu w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej, egzaminu w ostatnim roku nauki w gimnazjum, egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i egzaminu maturalnego - z wyjątkiem części ustnej.

4. Tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, nauczycieli zatrudnionych w pełnym wymiarze zajęć ustala się według następujących norm:

Stanowisko - typ (rodzaj) szkoły	Tygodniowa liczba godzin obowiązkowego wymiaru zajęć dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych	uwagi
Nauczyciele przedszkoli oraz oddziałów przedszkolnych w szkołach i innych placówek	22	

<p>przedszkolnych; nauczyciele wszystkich typów przedszkoli i szkół specjalnych oraz Nauczyciele przedmiotów teoretycznych w schroniskach dla nieletnich oraz zakładach poprawczych</p>		
<p>Nauczyciele: szkół podstawowych, gimnazjów, liceów ogólnokształcących, nauczyciele przedmiotów teoretycznych w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe, artystycznych i ogólnokształcących w szkołach artystycznych i innych placówkach kształcenia artystycznego, nauczyciele kolegów nauczycielskich, poradni psychologiczno-pedagogicznych</p> <p>oraz nauczyciele pałaców młodzieży, młodzieżowych domów kultury, ognisk pracy pozaszkolnej, pozaszkolnych placówek specjalistycznych, międzyszkolnych ośrodków sportowych</p>	24	
<p>Nauczyciele praktycznej nauki zawodu we wszystkich typach szkół</p>	20	
<p>Pedagodzy szkolni, logopedzi, wychowawcy świetlic szkolnych i półinternatów (z wyjątkiem wychowawców świetlic szkół specjalnych), świetlic i klubów środowiskowych, w tym: profilaktyczno-wychowawczych i terapeutycznych, wychowawcy młodzieżowych ośrodków socjoterapii, wychowawcy internatów, burs, ogrodów jordanowskich, świetlic dworcowych, stałych szkolnych schronisk młodzieżowych</p>	26	
<p>Wychowawcy w zakładach opiekuńczo-leczniczych dla dzieci, w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, świetlicach szkół</p>	20	

specjalnych, rodzinnych ośrodkach diagnostyczno-konsultacyjnych, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, zespołach pozalekcyjnych zajęć wychowawczych zorganizowanych w podmiotach leczniczych		
Wychowawcy w domach wczasów dziecięcych	24	- w tym na zajęcia dydaktyczne: 10
Nauczyciele-bibliotekarze bibliotek szkolnych	30	

5. Nauczyciel, który realizuje niepełny tygodniowy obowiązkowy wymiar zajęć, nie może mieć przydzielonych godzin ponadwymiarowych, z wyjątkiem godzin doraźnych zastępstw.

6. 1) Nauczyciel, który realizuje tygodniowy obowiązkowy wymiar zajęć zgodnie z ust. 4 i dla którego ustalony plan zajęć w pewnych okresach roku szkolnego nie wyczerpuje obowiązującego tego nauczyciela tygodniowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, powinien nauczać odpowiednio większą liczbę godzin w innych okresach danego roku szkolnego.

2) Praca wykonywana zgodnie z tak ustalonym planem zajęć nie jest pracą w godzinach ponadwymiarowych.

7. 1) Dyrektor jest zwolniony z obowiązku wypracowania pensum określonego w ust.4.

2) W uzasadnionych przypadkach za zgodą Rady Pedagogicznej dyrektor może mieć określone pensum, jednak nie więcej niż 6 godzin tygodniowo.

8. Wicedyrektorowi szkoły oraz nauczycielowi pełniącemu inne stanowisko kierownicze w szkole, a także nauczycielowi, który obowiązki kierownicze pełni w zastępstwie nauczyciela, któremu powierzono stanowisko kierownicze, obniża się tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć w zależności od wielkości i typu szkoły oraz warunków pracy

9. Organ prowadzący szkołę lub placówkę określa:

1) zasady rozliczania tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycieli, dla których ustalony plan zajęć jest różny w poszczególnych okresach roku szkolnego;

2) zasady udzielania i rozmiar obniżek, o których mowa w ust.8,

3) tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć nauczycieli szkół niewymienionych w ust. 4,

10. Zajęcia i czynności realizowane w ramach czasu pracy nauczyciela są rejestrowane i rozliczane w okresach tygodniowych odpowiednio w dziennikach lekcyjnych lub dziennikach zajęć;

Art. 26. 1. Nauczyciel może być obowiązany do realizowania tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć wychowawczych także w porze nocnej.

2. Za każdą godzinę pracy w porze nocnej nauczycielowi przysługuje dodatkowe wynagrodzenie w wysokości 15% godzinowej stawki wynagrodzenia zasadniczego, jednakże nie niższej niż ustalona na podstawie art. 1518 § 1 Kodeksu pracy.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z właściwymi ministrami, określi, w drodze rozporządzenia, szkoły i przypadki, w których nauczyciel może być obowiązany do realizowania tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć wychowawczych także w porze nocnej, oraz warunki, na jakich może się to odbywać, uwzględniając w szczególności:

1) konieczność zapewnienia opieki w porze nocnej w placówkach świadczących opiekę całkowitą lub przyjmujących dzieci także w nocy;

2) zapobieganie zagrożeniom dla wychowanków ze strony środowiska lokalnego;

3) warunki lokalowe szkół;

4) równomierne obciążenie nauczycieli pracą w porze nocnej. [\[6\]](#)

Rozdział 6

Nagrody i odznaczenia

Art. 27. 1. Za wieloletnią pracę nauczyciel otrzymuje nagrodę jubileuszową w wysokości:

1) za 15 lat pracy - 150% wynagrodzenia miesięcznego;

2) za 20 lat pracy - 200% wynagrodzenia miesięcznego;

3) za 25 lat pracy - 250% wynagrodzenia miesięcznego;

4) za 30 lat pracy - 300% wynagrodzenia miesięcznego;

5) za 35 lat pracy - 350% wynagrodzenia miesięcznego;

6) za 40 lat pracy - 400% wynagrodzenia miesięcznego.

2. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady ustalania okresów pracy i innych okresów uprawniających nauczyciela do nagrody jubileuszowej oraz szczegółowe zasady jej obliczania i wypłacania.

Art. 27. Nauczycielowi przysługuje dodatkowe wynagrodzenie roczne na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z dnia 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej.

Art. 28. 1. Tworzy się specjalny fundusz na nagrody dla nauczycieli za ich osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze:

1) w budżetach organów prowadzących szkoły w wysokości co najmniej 1,5% planowanych rocznych wynagrodzeń osobowych, z przeznaczeniem na wypłaty nagród organów prowadzących szkoły i dyrektorów szkół;

2) w budżetach wojewodów łącznie w wysokości stanowiącej równowartość 5488 średnich wynagrodzeń nauczyciela stażysty, z przeznaczeniem na wypłaty nagród kuratorów oświaty oraz nagród organów sprawujących nadzór pedagogiczny dla nauczycieli i dyrektorów szkół;

3) w budżecie ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania w wysokości stanowiącej równowartość 8232 średnich wynagrodzeń nauczyciela stażysty, z przeznaczeniem na wypłaty nagród tego ministra.

2. Organy prowadzące szkoły ustalają kryteria i tryb przyznawania nagród dla nauczycieli za ich osiągnięcia w zakresie pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, w tym realizacji zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę, oraz realizacji innych zadań statutowych szkoły, ze środków, o których mowa w ust. 1 pkt 1, uwzględniając w szczególności sposób podziału środków na nagrody organów prowadzących szkoły i dyrektorów szkół, tryb zgłaszania kandydatów do nagród oraz zasadę, że nagroda może być przyznana nauczycielowi po przepracowaniu w szkole co najmniej roku.

3. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia, kryteria i tryb przyznawania nagród dla nauczycieli za ich osiągnięcia w zakresie pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, w tym realizacji zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę, oraz realizacji innych zadań statutowych szkoły, ze środków, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, uwzględniając w szczególności tryb zgłaszania kandydatów do nagród oraz zasadę, że nagroda może być przyznana nauczycielowi po przepracowaniu w szkole co najmniej 2 lat.

Art. 29. 1. "Medal Komisji Edukacji Narodowej" nadawany będzie nauczycielom i innym osobom za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania.

2. "Medal Komisji Edukacji Narodowej" nadaje minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.

3. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady nadawania "Medalu Komisji Edukacji Narodowej", tryb przedstawiania wniosków, wzór medalu, tryb jego wręczania i sposób noszenia, z uwzględnieniem wymogów, jakie powinny spełniać wnioski o nadanie medalu. [\[7\]](#)

Rozdział 7

Uprawnienia socjalne, urlopy oraz finansowanie wspomaganie i doskonalenia zawodowego nauczycieli

Art.30. 1. Dla nauczycieli dokonuje się corocznie odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości ustalonej jako iloczyn planowanej, przeciętnej w danym roku kalendarzowym, liczby nauczycieli zatrudnionych w pełnym i niepełnym wymiarze zajęć (po przeliczeniu na pełny wymiar zajęć) skorygowanej w końcu roku do faktycznej przeciętnej liczby zatrudnionych nauczycieli (po przeliczeniu na pełny wymiar zajęć) i 110% kwoty wynagrodzenia nauczyciela stażysty bazowej, o której mowa w art. 30 ust. 3, obowiązującej w dniu 1 stycznia danego roku.

1a. Z odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, o którym mowa w ust. 1, wypłacane jest nauczycielowi do końca sierpnia każdego roku świadczenie urlopowe w wysokości odpisu podstawowego, o którym mowa w przepisach o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, ustalonego proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy i okresu zatrudnienia nauczyciela w danym roku szkolnym.

2. Dla nauczycieli będących emerytami, rencistami lub nauczycielami pobierającymi nauczycielskie świadczenie kompensacyjne dokonuje się odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w wysokości 5% pobieranych przez nich emerytur, rent oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych.

3. Odpisy, o których mowa w ust. 1 i 2, łącznie z naliczonymi odpisami podstawowymi na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych na pozostałych pracowników oraz emerytów, rencistów i nauczycieli pobierających nauczycielskie świadczenie kompensacyjne - byłych pracowników, stanowią jeden fundusz w szkole.

3a. W przypadku likwidacji szkoły organ prowadzący szkołę jest obowiązany wskazać inną szkołę, w której będzie naliczany odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych na każdego nauczyciela będącego emerytem lub rencistą zlikwidowanej szkoły oraz nauczyciela pobierającego nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, którego szkoła była ostatnim miejscem pracy. Osoby te korzystają z usług i świadczeń finansowanych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych na zasadach i warunkach ustalonych w regulaminie obowiązującym we wskazanej szkole.

5. W sprawach nieuregulowanych w ust. 1-4 stosuje się przepisy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

Art. 31. 1. Nauczycielowi zatrudnionemu w szkole, w której w organizacji pracy przewidziano ferie szkolne, przysługuje urlop wypoczynkowy w wymiarze 45 dni roboczych realizowany w czasie trwania ferii.^[8]

2. Nauczycielom zatrudnionym w szkołach, w których nie są przewidziane ferie szkolne, przysługuje prawo do urlopu wypoczynkowego w wymiarze 40 dni roboczych w czasie ustalonym w planie urlopów.

3. W ramach ustalonego w ust. 1 i 2 wymiaru urlopu wypoczynkowego nauczyciel ma prawo do nieprzerwanego co najmniej czterotygodniowego urlopu wypoczynkowego.

4. Nauczyciel zatrudniony przez cały okres trwania zajęć w danym roku szkolnym w szkole, w której w organizacji pracy przewidziano ferie szkolne, ma prawo do urlopu wypoczynkowego w wymiarze i na zasadach określonych w ust. 1. Nauczyciel zatrudniony przez okres krótszy niż 10 miesięcy w szkole, w której w organizacji pracy przewidziano ferie szkolne, ma prawo do urlopu wypoczynkowego w wymiarze proporcjonalnym do określonego w umowie okresu prowadzenia zajęć.

4a. Nauczyciel zatrudniony w szkole, w której nie są przewidziane ferie szkolne, w przypadku nawiązania lub ustania stosunku pracy w trakcie roku kalendarzowego, ma prawo do urlopu wypoczynkowego w wymiarze proporcjonalnym do okresu przepracowanego, zgodnie z odrębnymi przepisami.

Art. 32. Nauczyciel zatrudniony w szkole, w której w organizacji pracy przewidziano ferie szkolne, uzyskuje prawo do pierwszego urlopu w ostatnim dniu poprzedzającym ferie szkolne, a prawo do drugiego i dalszych urlopów - w każdym następnym roku kalendarzowym.

Art. 33. 1. W razie niewykorzystania urlopu wypoczynkowego w całości lub części w okresie ferii szkolnych z powodu niezdolności do pracy wywołanej chorobą lub odosobnieniem w związku z chorobą zakaźną, urlopu macierzyńskiego, odbywania ćwiczeń wojskowych albo krótkotrwałego

przeszkolenia wojskowego - nauczycielowi przysługuje urlop w ciągu roku szkolnego, w wymiarze uzupełniającym do 8 tygodni.

2. W razie niewykorzystania przysługującego urlopu wypoczynkowego z powodu rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy, powołania do zasadniczej służby wojskowej albo do odbywania zastępczo obowiązku tej służby, do okresowej służby wojskowej lub do odbywania długotrwałego przeszkolenia wojskowego - nauczycielowi przysługuje ekwiwalent pieniężny za okres niewykorzystanego urlopu, nie więcej jednak niż za 8 tygodni .

Art. 34. 1. Za czas urlopu wypoczynkowego nauczycielowi przysługuje wynagrodzenie, jakie by otrzymał, gdyby w tym czasie pracował. Wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe i zajęcia dodatkowe oblicza się na podstawie przeciętnego wynagrodzenia z okresu wszystkich miesięcy danego roku szkolnego, poprzedzających miesiąc rozpoczęcia urlopu, a jeżeli okres zatrudnienia jest krótszy od roku szkolnego - z tego okresu.

2. Jeżeli wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę obliczenia wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i zajęcia dodatkowe uległa zmianie w okresie, z którego oblicza się wynagrodzenie za urlop, lub w miesiącu wykorzystywania urlopu, wynagrodzenie to ulega przeliczeniu.

3. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady ustalania wynagrodzenia oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy.

Art. 35. 1. Z wnioskiem o udzielenie urlopu wychowawczego nauczyciel występuje do dyrektora szkoły.

2. Wniosek o udzielenie urlopu wychowawczego powinien być zgłoszony co najmniej na 1 miesiąc przed wskazanym terminem rozpoczęcia tego urlopu.

3. Termin zakończenia urlopu wychowawczego powinien przypadać na dzień poprzedzający rozpoczęcie roku szkolnego; w takim przypadku termin udzielonego urlopu ulega odpowiedniemu skróceniu, a na wniosek nauczyciela - odpowiedniemu przedłużeniu.

4. Przepis ust. 3 nie ma zastosowania, jeżeli urlop wychowawczy został udzielony w wymiarze nieprzekraczającym 1 miesiąca.

Art. 36 Nauczyciel może zrezygnować z udzielonego mu urlopu wychowawczego:

1) w każdym czasie - za zgodą organu udzielającego urlopu,

2) z początkiem roku szkolnego - po uprzednim zawiadomieniu organu udzielającego urlopu, co najmniej na 3 miesiące przed zamierzonym terminem podjęcia pracy.

Art. 37 1. W przypadku wykorzystywania urlopu wychowawczego nauczyciel nabywa prawo do urlopu wypoczynkowego z dniem rozpoczęcia ferii szkolnych przypadających po zakończeniu urlopu wychowawczego.

2. Nauczycielowi, który w związku z rozpoczęciem urlopu wychowawczego nie mógł wykorzystać przypadającego w okresie letnich ferii szkolnych urlopu wypoczynkowego, do którego nabył prawo - termin zakończenia urlopu wychowawczego powinien przypadać na koniec zajęć szkolnych.

Art. 38 W razie gdy czas pracy kobiety karmiącej dziecko wynosi ponad 4 godziny ciągłej pracy dziennie, przysługuje jej prawo korzystania z jednej godziny przerwy wliczanej do czasu pracy.

Art. 39. 1. Nauczycielowi zatrudnionemu w pełnym wymiarze zajęć na czas nieokreślony, po przepracowaniu co najmniej 15 lat w szkole, dyrektor szkoły udziela urlopu dla poratowania zdrowia, w celu przeprowadzenia zaleconego leczenia, w wymiarze nieprzekraczającym jednorazowo roku, z zastrzeżeniem ust. 2.^[9]

2. Nauczycielowi, któremu do nabycia prawa do emerytury brakuje mniej niż rok, urlop dla poratowania zdrowia nie może być udzielony na okres dłuższy niż do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym nauczyciel nabywa uprawnienia emerytalne.

3. Do okresu piętnastoletniej pracy w szkole, o którym mowa w ust. 1, wlicza się okresy czasowej niezdolności do pracy wskutek choroby oraz urlopu innego niż wypoczynkowy, trwające łącznie nie dłużej niż 6 miesięcy. W przypadku okresu niezdolności do pracy i urlopu trwających dłużej niż 6 miesięcy wymagany okres pracy przedłuża się o ten okres.

4. Okres piętnastoletniej pracy w szkole, uzasadniający prawo do urlopu, powinien przypadać bezpośrednio przed datą rozpoczęcia urlopu dla poratowania zdrowia.

5. Nauczyciel w okresie przebywania na urlopie dla poratowania zdrowia zachowuje prawo do comiesięcznego wynagrodzenia zasadniczego i dodatku za wysługę lat oraz prawo do innych świadczeń pracowniczych, w tym dodatków socjalnych.

6. Dyrektor szkoły, nie później niż w terminie 2 tygodni przed zakończeniem urlopu dla poratowania zdrowia, wydaje nauczycielowi skierowanie na badanie kontrolne w celu stwierdzenia braku przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku.

7. W okresie przebywania na urlopie dla poratowania zdrowia nauczyciel nie może nawiązać stosunku pracy lub podjąć innej działalności zarobkowej. W przypadku stwierdzenia, że w okresie urlopu dla poratowania zdrowia nauczyciel podejmuje inny stosunek pracy lub inną działalność zarobkową, dyrektor szkoły odwołuje nauczyciela z urlopu, określając termin, w którym nauczyciel obowiązany jest do powrotu do pracy.

10. O potrzebie udzielenia nauczycielowi urlopu dla poratowania zdrowia, w celu przeprowadzenia zalecanego leczenia, orzeka Komisja lekarzy orzeczników ZUS. Od orzeczenia, o którym mowa w zdaniu pierwszym, przysługuje odwołanie do organu odwoławczego określonego w przepisach wydanych na podstawie ust. 11 oraz w trybie określonym w tych przepisach.

11. Minister właściwy do spraw zdrowia, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania, określi, w drodze rozporządzenia, tryb orzekania o potrzebie udzielenia nauczycielowi urlopu, o którym mowa w ust. 1, wzór orzeczenia i sposób prowadzenia dokumentacji związanej z wydawaniem orzeczeń o potrzebie udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia oraz organ odwoławczy od orzeczeń o potrzebie udzielenia nauczycielowi urlopu dla poratowania zdrowia, uwzględniając w szczególności sposób wydawania orzeczenia o potrzebie udzielenia nauczycielowi urlopu oraz termin odwołania się od orzeczenia.

Art. 40. 1. Nauczycielowi zatrudnionemu w pełnym wymiarze zajęć przysługuje urlop płatny dla dalszego kształcenia się oraz inne ulgi i świadczenia związane z tym kształceniem. Nauczyciel może otrzymać urlop płatny lub bezpłatny dla celów naukowych, artystycznych, oświatowych, a bezpłatny z innych ważnych przyczyn.

2. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady udzielania urlopów, ulg i świadczeń, o których mowa w ust. 1, oraz organy uprawnione do ich udzielania, uwzględniając w szczególności:

1) płatne urlopy szkoleniowe dla nauczycieli i dyrektorów odbywających studia wyższe, zdobywających stopnie naukowe oraz kształcących się w zakładach kształcenia nauczycieli;

2) udzielanie nauczycielom kształcącym się poza miejscem zamieszkania świadczeń związanych z przejazdami, zakwaterowaniem i wyżywieniem w tym również za granicą;

Art. 41. 1. W budżetach organów prowadzących szkoły wyodrębnia się środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli z uwzględnieniem wspomaganie szkoły oraz doradztwa metodycznego - w wysokości 1,5% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Przepis ust. 1 nie obejmuje finansowania publicznych placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego.

3. Środki, o których mowa w ust. 1, odpowiednio przekazywane są do szkół. Dyrektor dokonuje ich podziału zgodnie z potrzebami rozwoju szkoły i podnoszenia jakości jej pracy.

4. W budżetach wojewodów wyodrębnia się środki na wspieranie na obszarze województwa doskonalenia zawodowego nauczycieli, w łącznej wysokości 5 000 średnich wynagrodzeń nauczyciela stażysty.

5. W budżecie ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania wyodrębnia się środki na realizację ogólnokrajowych zadań w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli, w łącznej wysokości 10 000 średnich wynagrodzeń nauczyciela stażysty, z zastrzeżeniem ust. 6.

6. Przepis ust. 5 nie obejmuje finansowania publicznych placówek wspomaganie i doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym prowadzonych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

6. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia, sposób podziału środków, o których mowa w ust. 3, pomiędzy budżety poszczególnych wojewodów, uwzględniając w szczególności liczbę nauczycieli zatrudnionych w poszczególnych województwach, formy doskonalenia zawodowego dofinansowywane ze środków, o których mowa w ust. 1-5, oraz szczegółowe kryteria i tryb przyznawania tych środków, uwzględniając kompetencje organów wymienionych w ust. 1, a także dyrektorów szkół i placówek w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli.

Rozdział 9

Dzień Edukacji Narodowej

Art. 42. 1. W dniu rocznicy utworzenia Komisji Edukacji Narodowej, 14 października każdego roku, obchodzony będzie Dzień Edukacji Narodowej. Dzień ten uznaje się za święto wszystkich pracowników oświaty i jest wolny od pracy. **[10]**

2. W przypadku, gdy Dzień Edukacji Narodowej wypada w dniu ustawowo wolnym od pracy, w szkołach obchodzony jest w dniu poprzedzającym ten dzień.

Rozdział 10

Uprawnienia emerytalne^[11]

Art. 43. Nauczyciel oraz członek jego rodziny mają prawo do zaopatrzenia emerytalnego określonego w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z uwzględnieniem przepisów ustawy, z tym że nauczyciel zaliczany jest do pracowników wykonujących pracę w szczególnym charakterze.

Art. 44. 1. Nauczyciele mający trzydziestopięcioletni okres zatrudnienia, w tym 25 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, zaś nauczyciele szkół, placówek, zakładów specjalnych oraz zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich - trzydziestooletni okres zatrudnienia, w tym 25 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze w szkolnictwie specjalnym, mogą - po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy - przejść na emeryturę.

1b. Do okresu 25 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, o którym mowa w ust. 1, zalicza się także okres skierowania, na podstawie odrębnych przepisów, do pracy pedagogicznej za granicą.

2. Podstawę wymiaru emerytury lub renty dla nauczyciela zatrudnionego w systemie oświaty i wychowania, przechodzącego na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, ustala się na zasadach ogólnych, określonych w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z tym że do podstawy tej wlicza się również wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe, dodatki oraz wszystkie nagrody uzyskane przez nauczyciela za osiągnięcia zawodowe w okresie, z którego wynagrodzenie stanowi podstawę wymiaru emerytury lub renty.

Art. 45. 1. Nauczycielom, którzy w czasie okupacji prowadzili tajne nauczanie, przysługuje dodatek do emerytury lub renty w wysokości 10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kwartale kalendarzowym poprzedzającym termin ostatniej waloryzacji emerytur i rent w 1995 r., jeżeli nie pobierają takiego dodatku z innego tytułu, z uwzględnieniem ust. 4.

2. Dodatek, o którym mowa w ust. 1, przysługuje również nauczycielom, którzy przed dniem 1 września 1939 r. nauczali w języku polskim w szkołach polskich na terenie III Rzeszy Niemieckiej oraz byłego Wolnego Miasta Gdańska, jeżeli nie pobierają dotychczas takiego dodatku z innego tytułu.

3. Przyznanie dodatku, o którym mowa w ust. 1 i 2, następuje na wniosek zainteresowanego.

4. Kwota dodatku za tajne nauczanie, o której mowa w ust. 1, ulega podwyższeniu przy zastosowaniu wskaźnika waloryzacji emerytur i rent - od miesiąca, w którym jest przeprowadzana waloryzacja.

5. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" co najmniej na 12 dni roboczych przed najbliższym terminem waloryzacji należną od tego terminu kwotę dodatku za tajne nauczanie.

Rozdział 11

Przepisy szczególne

Art. 46. 1. W zakresie spraw wynikających ze stosunku pracy, nieuregulowanych przepisami ustawy, mają zastosowanie przepisy Kodeksu pracy.

2. Spory o roszczenia ze stosunku pracy nauczycieli, niezależnie od formy nawiązania stosunku pracy, rozpatrywane są przez sądy pracy.

Art. 47. 1. Traci moc ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, Nr 170, poz. 1218 i Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 17, poz. 95, Nr 80, poz. 542, Nr 102, poz. 689, Nr 158, poz. 1103, Nr 176, poz. 1238, Nr 191, poz. 1369 i Nr 247, poz. 1821, z 2008 r. Nr 145, poz. 917 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 1, poz. 1, Nr 56, poz. 458, Nr 67, poz. 572, Nr 97, poz. 800, Nr 213, poz. 1650 i Nr 219, poz. 1706, z 2011 r. Nr 149, poz. 887 i Nr 205, poz. 1206 oraz z 2012 r. poz. 908)

2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych, przewidzianych w niniejszej ustawie, nie dłużej jednak niż do dnia 31 lipca 2015 r., obowiązują przepisy dotychczasowe ze zmianami wynikającymi z ustawy.

Art. 48. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

[1] Usuвам spod karty nauczycieli – pracowników administracji rządowej i samorządowej; pozostawiam funkcyjnych związkowców (również jako argument w dyskusji), oni przede wszystkim są nauczycielami i przynajmniej teoretycznie działają na rzecz nauczycieli, a po zakończeniu kadencji wracają do zawodu. Nauczyciele, którzy przeszli do administracji, rzadko wracają do szkół, a poza tym UOZN nie jest im potrzebna;

[2] Nowa rzecz – rozdział poświęcony dyrektorowi i ustawowo określający jego „położenie” prawne wobec organów, tu bym niewiele zmieniał i bronił jak niepodległości. Ustawowo określam wymiar urlopu i kompetencje oraz sposób zatrudniania i odwoływania (ust5). Na pewno ważne będzie precyzujące przepisy ustawy rozporządzenie;

[3] Wprowadzam nową nomenklaturę lepiej oddającą istotę rzeczy, uproszczeniu ulegają procedury, ale trzeba to zostawić, bo to jest specyficzna forma zwiększania w czasie dochodów nauczycieli. Poza tym nowe rozporządzenie powinno też nadać realniejszy wymiar egzaminom i określić przynajmniej „twarde” i niezbędne kryteria na dany stopień praktyki zawodowej;

[4] Artykuł dotyczy awansu poziomego, zwracam uwagę na rolę dyrektora w tej procedurze; Słowo „audiutor” pochodzi z siedemnastowiecznej polszczyzny i oznacza doradcę;

[5] Bardzo ważny warunek, umożliwiający zwolnienie nauczyciela szkodzącemu całej szkole swą postawą i brakiem kompetencji, należy go bronić jak niepodległości; myślę też, że na większy kompromis nie pójdą słusznie zresztą związki zawodowe, poza tym immunitet jakiś musi być;

[6] Wprowadzona zostaje zasada płacenia normalnie, czyli „z dołu”; znikają dziwne dodatki; do negocjacji są znacznie podniesione (możemy wrócić do poprzedniego poziomu) wysługi lat; pensum wydaje mi się logiczne, ale tu możemy pole do popisu dać związkom zawodowym; znikają przy takim pensum niesławne godziny karciane;

[7][7] Zwiększone są kwoty na doskonalenie (przy negocjacjach dotychczasowy 1% jest świętością) i na nagrody – wszystkie wartości liczbowe w tym projekcie to materiał do dyskusji – samorządowcy i zwolennicy oszczędzania pewnie będą je minimalizować, związki i wprost przeciwnie;

[8] Taki wymiar urlopu wydaje się być optymalny, (należy pomyśleć nad innym czasem ferii i wcześniejszym kończeniem i zaczynaniem zajęć np. początek 16.08 każdego roku i ferie w okolicach świąt, krótkie jesienne i dłuższe letnie – wtedy też urlop dłuższy, odpowiedni do wymiaru ferii;

[9] Kwestia, czy urlop zdrowotny ma przysługiwać więcej niż jeden raz – do dyskusji; uważam, że warunki przedstawione tutaj pozwolą skorzystać z tego dobrodziejstwa naprawdę potrzebującym, a odstręczą kombinatorów;

[10] Tak ma być. Po prostu wolny, a nie poprawnopolitycznościowy wytrych „wolny od zajęć dydaktycznych”;

[11] Bardzo ważny rozdział, trzeba uświadomić stronie rządowej i samorządowej, że praca nauczyciela przebiega w naprawdę trudnych warunkach i w wielu przypadkach zachowanie powszechnego wieku emerytalnego przyniesie same szkody – związki mają tomy argumentacji – tu akurat słusznej, ale słabo ją wykorzystują; przepis ten nie ogranicza też możliwości pracy osobnikom w pełni sprawnym;

Szczecin, 11.10.2012r.